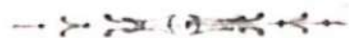
DE ISLAM

DE GODSDIENST VAN HET MENSCHDOM

MAULWI MOEHAMMAD ALI

„Persaudaraän" Tarikolotweg 7a Si.

DE ISLAM

De Godsdienst van het Menschdom.

door

MAULWI MOEHAMMAD ALI, M. A., LL. B.

PRESIDENT

„Achmadijah Andjoeman - i - Isjaät - i - Islam"

LAHORE, INDIA

Met een voorwoord van

R. A. A. WIRANATAKOESOEMA,

REGENT VAN BANDOENG

In het Hollandsch vertaald door

M. MOEHAMMAD HOESNI,

Uitgegeven door:

DE AHMADIJAH BEWEGING,

INDONESIË

TWEEDE, HERZIENE DRUK.

VOORWOORD.

Er is, voor zoover mij bekend, nog geen Hollandsch werk, dat een duidelijk licht werpt in den waren godsdienst van den Islam. Moge dit boekje er toe bijdragen bij het Hollandsch-lezend publiek goede ideeën omtrent den Islam ingang te doen vinden en de liefde op te wekken voor dezen wereldgodsdienst.

R. A. A. WIRANATAKOESOEMA.

Bandoeng, November 1926.

De Islam.

DE GODSDIENST VAN HET MENSCHDOM.

ISLAM is de naam van den godsdienst, welke gepredikt werd door den Heiligen Profeet Moehammad, die ruim dertienhonderd jaren geleden in Arabië verschenen was; en de Islam is de laatste onder de groote godsdiensten der wereld. In het Westen wordt deze godsdienst algemeen genoemd het Mohamedanisme, een naam, welke aangenomen is in navolging van dergelijke benamingen als Christendom en Boeddhisme, doch welke den Moeslims zelf geheel onbekend is. Het begrip Islam is volgens den Qoerän — het gewijde Boek van dien godsdienst—zoo ruim in zijn opvatting als de menschheid zelve. De Islam was niet voortgesproten uit de predikingen van den Heiligen Profeet Moehammad alleen, maar de Islam was eveneens de godsdienst van alle profeten. De Islam was de godsdienst van Adam, Noach, Abraham, Mozes en Jezus; hij was inderdaad de godsdienst van iederen profeet Gods, die in ieder deel van de groote wereld verschenen was. Neen, de Islam is volgens den Heiligen Profeet —die, nauwkeurigheidshalve, niet de stichter, doch wel de laatste verkondiger van dat Goddelijke systeem was — de godsdienst van elk menschenkind, dat geboren is. En overeenkomstig den Heiligen Qoerän is de Islam de natuurlijke godsdienst van den mensch: "En wendt uw aangezicht naar den waren godsdienst, de natuur, door Allah gemaakt, waarin Hij alle menschen heeft geschapen....... dat is de ware godsdienst", (30 : 30.) Daar naar den Heiligen Qoerän ons verder leert, reeds profeten gezonden werden onder de verschillende naties in de verschillende tijdperken, en de godsdienst van ieder dier profeten in zijn oorspronkelijke reinheid niets dan de Islam was, is de ruime werkingssfeer van dien godsdienst, in de ware beteekenis des woords, ook even ver en even wijd als de menschheid zelve. Zijn grondbeginselen zijn steeds dezelfde gebleven, terwijl zijn eigen-

schappen en hoedanigheden zich afwisselen en gelijken tred houden met de veranderende behoeften van den mensch. De laatste phase van den Islam dan, is die, welke haar intrede in de wereld doet met de komst van den Heiligen Profeet Moehammad, moge Gods zegen en vrede op hem rusten!

DE BETEEKENIS VAN DEN NAAM.

De naam Islam wordt niet uitgedacht door, en genoemd naar den persoon, die den godsdienst verkondigt, zooals dat wel het geval is bij de andere godsdiensten. Deze naam echter wordt uitdrukkelijk in den Heiligen Qoerän bepaald en aan dezen godsdienst gegeven. Aldus lezen wij in vers 3 der Soerah 5: „En Ik heb gekozen voor u Al-Islam als godsdienst". En op een andere plaats staat: „Voorwaar, de ware godsdienst van Allah is de Islam." (3:18). Buitendien is dit ook een zeer passende en beteekenisvolle benaming, want het woord Islam omvat inderdaad de kern van het godsdienst-stelsel, hetwelk bekend staat onder dien naam. Zijn oorspronkelijke beteekenis is het „stichten van vrede", en het idee van vrede stichten is in den Islam het domineerende. Een Moeslim is volgens den Heiligen Qoerän diegene, die vrede sluit met God en den mensch, zoowel met den Schepper als met de schepselen. Vrede met God sluit in zich een volkomen onderwerping aan Zijn wil, welke de Bron is van alle rein- en goedheden, terwijl vrede met den mensch het weldoen jegens den medemensch beteekent. Beide ideeën worden kort maar duidelijk uiteengezet in vers 112 der Soerah 2; „Ja, degene, die zich geheel aan Allah overgeeft, en weldaden verricht (jegens anderen), ontvangt zijne belooning van zijnen Heer, en noch vrees noch droefheid zal hem treffen." Dit, ja dit alleen is „verlossing" volgens den Heiligen Qoerän. Daar een Moeslim in volkomen vrede verkeert, is hij in het genot van den vrede des geestes niet alleen, maar ook dien van voldaanheid. „Vrede" is de groet van ieder Moeslim aan een ander en „Vrede" zal ook zijn de groet van de bewoners van het paradijs. „En hunne groet daarin zal zijn vrede". (10:10). Neen, in het paradijs,

zooals de Islam dat afbeeldt, zal geen woord worden gehoord behalve „Vrede", „Vrede": „Zij zullen daarin geen ijdele woorden noch zondige gesprekken hooren, maar alleen de begroeting Vrede, Vrede," aldus de Heilige Qoer-an 56:26. „De Auteur des Vredes en die der Veiligheid" is mede een benaming Gods, voorkomende in den Heiligen Qoerän *(59:23)*, en het „Oord des Vredes" is het doel, naar hetwelk de Islam streeft, gelijk gezegd wordt in vers 25 der Soerah 10: „En Allah inviteert u tot het Oord des Vredes." Vrede is dus het ware wezen van den Islam, de wortel, waaruit hij is voorgesproten en de vrucht, welke hij voortbrengt. En alszoodanig is de Islam de „Godsdienst des Vredes" bij uitnemendheid.

DE TYPISCHE KENMERKEN VAN DEN ISLAM.

De groote karakteristiek van den Islam is, dat hij zijn volgelingen verplicht te gelooven, dat alle groote godsdiensten der wereld, door God waren geopendaard: en aldus legt hij—zooals het ook reeds blijkt uit de beteekenis van zijn naam — den grondslag van vrede en harmonie tusschen alle groote godsdiensten der wereld. Overeenkomstig den Heiligen Qoerän hebben alle godsdiensten Goddelijke openbaringen als algemeene basis. De groote Islamzending stelt zich daarom ten doel niet alleen deze waarheid te verkondigen, die niet vroeger kon gepropageerd worden, in verband met de afzondering der verschillende naties van de wereld, maar ook om de waarheid te zuiveren van alle valschheden; om de fouten te verbeteren, welke intusschen binnengeslopen waren tengevolge van den langen duur des tijds; voorts om de waarheid te prediken, welke vanwege de bijzondere omstandigheden van 's menschen samenleving, dan wel door den primitieven staat van ontwikkeling der wereld niet reeds vroeger kon worden verspreid; en het meest belangrijke van alles: om al de waarheden, welke vervat zijn in alle Goddelijke openbaringen, en gegeven worden aan alle profeten der ver-

schillende naties, in één Boek te verzamelen, dienende als leiddraad voor heel het menschdom; en ten slotte, om zoowel in de geestelijke als in de zedelijke behoeften van een steeds ontwikkelende menschheid te voorzien. Zeer terecht wordt derhalve de Qoerän genoemd: „Reine bladzijden, welke alle (Heilige) Boeken bevatten," (98 : 2). En dientengevolge verklaart God in vers 3 der Soerah 5: „Thans heb Ik uwen godsdienst voor u volmaakt, en Mijne genade voor u voltooid en heb Ik den Islam voor u gekozen om uwen godsdienst te zijn." De Islam eischt dus van ons, dat wij niet alleen in de waarheid van den Heiligen Qoerän moeten gelooven, maar ook in die van alle andere Gewijde Boeken, waar en wanneer zij ook geopenbaard moge zijn niet alleen in de Heilige Zending van den Profeet Mohamad, maar ook in die van alle andere profeten, tot welke natie zij ook moge behooren en in welk tijdperk zij ook verschenen moge zijn. Deze bij uitstek ruime leerstelling van den Heiligen Profeet Moehammad vomt één der meest belangrijke en nuttige kenteekenen van het geloof van den Islam.

EEN HISTORISCHE GODSDIENST.

Thans heb ik, zooveel als de plaatsruimte het toelaat, genoeg geschreven omtrent de positie van den Islam ten opzichte van de andere godsdiensten der wereld, en die van den Heiligen Qoerän ten opzichte van alle andere Gewijde Boeken der menschheid. Doch 't komt mij verder voor om, bij wijze van introductie, een nog grooter bijzonderheid van den Islam naar voren te brengen. De Islam is ontegenzeglijk een Historische godsdienst en zijn Heilige Stichter een Historische persoonlijkheid. Dit is een feit, hetwelk erkend wordt door zelfs de vijandige critiek. Iedere gebeurtenis uit het leven van den Heiligen Profeet kan steeds worden gelezen in het licht der Historie, en de Heilige Qoerän, die de Bron is van al de geestelijke-, zedelijke- en sociale wetten van den Islam, is, gelijk Bosworth Smith zeer terecht heeft genoemd, een boek, dat volstrekt éénig is in zijn oorsprong, in de bewaring . . . . . . wiens reëele echtheid

niemand heeft kunnen betwijfelen. Ook Muir stemt toe, dat „er wellicht in heel de wereld geen ander werk is te vinden, dat twaalf eeuwen heeft bestaan en nog zoo'n zuivere tekst bezit," terwijl Von Hammer er nog aan toevoegt, dat „wij den Qoerän even zeker voor Moehammad 's woord houden, als de Mohamedanen hem als het Woord Gods aannemen." In het bezit zijnde van zulk een Boek, dat zoo veilig bewaard wordt door al die eeuwen heén en hetwelk dient tot leiddraad voor zijn geestelijk en moreel welzijn, en tot voorbeeld hebbende zulk een groot en edel Profeet, wiens ruime levens-ervaringen de beste levensregels uitmaken voor de verschillende phasen van 's menschen leven, is het zeer zeker, dat een Moeslim geen enkele waarheid zal verwerpen, die ooit geopenbaard is door God aan elke natie, en dat hij nooit zal negeeren al het goede, dat ooit mag worden aangetroffen in het leven van een goed mensch. Een Moeslim gelooft dus niet alleen aan de waarheid van alle Goddelijke openbaringen, maar hij betracht ook alle daarin vervatte leerstellingen. Voorts erkent een Moeslim niet alleen de Heilige Leiders van alle naties, maar hij doet hen ook na in al het goede, dat in hun leven mag worden aangetroffen.

DE GRONDBGINSELEN VAN DEN ISLAM.

De grondbeginselen van den Islam staan opgeteekend in het uiterste begin van den Heiligen Qoerän met deze woorden: „Dit Boek, waar geen twijfel meer aan is, is een richtsnoer voor hen, die zich zelf beschermen (tegen het kwade). Zij die in het onzichtbare gelooven, en het gebed stipt en trouw doen, en weldaden verspreiden van hetgeen Wij hen hebben gegeven. En zij, die gelooven in hetgeen aan u is geopenbaard en in hetgeen vóór u was geopenbaard, en zij zijn zeker van het leven hiernamaals,: Dit vers geeft in algemeene bewoordingen de grondbeginselen weer, welke moeten worden aangenomen door hen, die den Heiligen Qoerän wenschen te volgen. Hierin hebben wij drie hoofdpunten van het

geloof en twee van de daad, of drie theoretische en twee practische wetten. Alvorens die punten afzonderlijk te behandelen, acht ik het noodzakelijk er op te wijzen, dat in den Islam, gelijk gezegd wordt in evengenoemd vers, enkel geloof van geen waarde is, indien het niet in daden gebracht wordt. „Degenen, die gelooven en weldaden verrichten", zijn de altijd wederkeerende beschrijving van de rechtschapenen, voorkomende in den Qoerän. Waar geloof is het goede zaad, hetwelk echter alleen kan opgroeien tot een goeden boom, wanneer het goed voedsel kan krijgen van den grond, waarop het gezaaid is. Dat voedsel kan verkregen worden door goede daden. Een ander punt, hetwelk in verband met de in evengenoemd vers vermelde grondbeginselen niet mag worden vergeten is, dat al die beginselen in den een of anderen vorm algemeen worden aangenomen door heel het menschelijk geslacht. De vijf beginselen van den Islam zijn: (1) geloof in God, den Grooten Onzichtbare, (2) geloof in Goddelijke openbaringen en (3) geloof in het leven hiernamaals; en aan de practische zijde: (4) gebed, zijnde de bron van alle liefde voor God, en (5) liefdadigheid in den meest uitgebreiden zin des woords; dit laatste toont aan de vervulling van onze verplichtingen tenopzichte van den mensch en de andere [1]) schepselen Gods. Nu, deze vijf beginselen, nl. de beginselen van het geloof en die van de daad worden algemeen erkend door alle naties der aarde, en deze vijf beginselen zijn ook die, waarop alle godsdiensten zijn gegrondvest. Inderdaad, diezelfde vijf grondbeginselen van het heilige geloof van den Islam staan diep gegrift in de natuur van den mensch. Thans zal ik er toe overgaan hen afzondelijk te behandelen, zooals het in den Heiligen Qoerän is uiteenhezet.

1) De Heilige Qoerän zegt: „Er is noch dier noch vogel op aarde, die met zijne vleugels vliegt, of ze zijn een volk als gij, Wij hebben niets in het Boek vergeten, en tot den Heer zullen zij terugkeeren" 16:38) En de Heilige Profeet zeide; „Zeer zeker! er zullen ook belooningen worden gegeven voor onze goede handelingen tenopzichte van viervoetige dieren — neen, van alle levende dieren — en ook, wanneer wij hen water geven te drinken". En weer: „Vreest God in deze stomme dieren en berijdt hen, wanneer zij daartoe geschikt zijn en stijgt van ze af, zoodra zij vermoeid zijn."

HET BEGRIP GOD IN DEN ISLAM.

Van de drie geloofsartikelen is het geloof in God het eerste. Het geloof in een nog hoogere macht dan die van den mensch, schoon 't voor hem onzichtbaar is, kan steeds worden nagespoord van af de meest grijze oudheid tot de vroegste tijden, waartoe de Historie ons terug kan voeren, doch de verschillende volkeren van de verschillende landen in de verschillende tijdperken hadden ook verschillende opvattingen omtrent het Goddelijk Wezen. De Islam verkondigt in de eerste plaats het bestaan van slechts één God. De God van den Islam is niet Die van een afzonderlijke natie, zoodat Hij dan zou moeten toezien alleen op hare nooden, maar de God van den Islam is, gelijk beschreven wordt in het openingswoord van den Heiligen Qoerän, Rabbil 'Alamien (d. i. Heer der werelden). Terwijl de Islam zoodoende het begrip omtrent het Goddelijk Wezen meer verruimt, vergroot hij tevens den kring van 's menschen broederschap zoodanig, dat alle naties der aarde daarin worden begrepen, waardoor dan het gevoel van saamhoorigheid der menschen in hooge mate wordt verruimd. De eenheid Gods is één der belangrijkste punten, waarop de Heilige Qoerän den meesten nadruk heeft gelegd, en eenheid is derhalve in den Islam de grondtoon tot het vormen van een denkbeeld omtrent het Wezen Gods. Deelachtigheid in de Goddelijke Natuur, of meervoudigheid van het Goddelijk Wezen wordt door den Islam absoluut niet erkend. Hij ontkent beslist iedere meervoudigheid in den persoon van God, en verwerpt elke deelachtigheid in het bestuur van de wereld. Aan Hem behooren alle verheven en volmaakte attributen, maar Zijn barmhartigheid heerscht over alles. Ieder hoofdstuk van den Heiligen Qoerän begint met het noemen van de namen Gods: Ar Rahman en Ar-Rahiem. Deze twee namen kunnen in het Nederlandsch ongeveer vertaald worden door: De Milddadige en De Barmhartige. Doch aan hen, die het Arabisch niet vestaan, kan vertaling slechts een zeer vaag en gebrekkig denkbeeld geven van de diepe en alomvattende barmhartig en milddadigheid Gods, waaruit liefde en vergevensgezindheid in den meest uitgebreiden zin des woords voortvloeien, voor elk Zijner schepselen. „Mijne barmhartigheid strekt zich over alle denkbare dingen uit", zegt de Heilige Qoerän (7 : 156).

Daarvandaan wordt de Heilige Boodschapper Mochammad, die dit begrip omtrent het Goddelijk Wezen predikte, in den Heiligen Qoerän genoemd ‚een genade voor al de werelden" (21 : 107). De groote Apostel van de eenheid Gods kon zich geen denkbeeld vormen van een God, Die niet is de Schepper van al het bestaande. Zulk een vermindering van Zijn macht en kunde zou een doodsteek zijn geweest voor het begrip van de verheven- en volmaaktheid van dat Goddelijk Wezen. Zoo eindigt een der kortere hoofdstukken van den Heiligen Qoerän: „Hij is Allah, buiten Wien geen God is: de Kenner van het zichtbare en het onzichtbare: Hij is de Milddadige, de Barmhartige. Hij is Allah, buiten Wien geen god is: de Koning, de Heilige, de Auteur des Vredes, de Schenker der Zekerheid, de Beschermer van alles, de Almachtige, de Allerhoogste, de Bezitter van alle grootheden: Verheven is Allah boven alles, wat zij met Hem gelijkstellen. Hij is Allah de Schepper, de Maker,* de Vormer. Hem behooren alle uitmuntende en voortreffelijke attributen; alles wat in den hemel en op de aarde is, verkondigt Zijn glorie: Hij is de Machtige, de Wijze." (58:22-24). Hij is God, de Alziende, de Alhoorende, de Verlosser van alle smarten, de Edelmoedige, de Genadige, de Vergevensgezinde, die het goede bemint en het slechte haat, die rekening houdt met alle handelingen van den mensch. Terwijl dus de Islam evenals de andere godsdiensten het bestaan van God voor zijn basis neemt, verschilt hij van hen in de aanvaarding van de absolute eenheid van den Goddelijken Persoon en in de onmetelijkheid van de Goddelijke macht en kunde.

DE EENHEID GODS.

De eenheid Gods is, zooals ik gezegd heb, het eene groote thema van den Heiligen Qoerän. De onveranderlijke natuurwetten, welke wij in het heelal zien werken, de menschelijke natuur zelve en de leeringen van de vroegere profeten worden door den Qoerän telkens en telkens aangehaald en als bewijsgrond aangevoerd van de absolute eenheid van den Schepper:—Beschouw de schepping van de tallooze hemellichamen: zijn zij, niettegenstaande de zichtbare verschillen, niet alle onderworpen aan één en dezelfde wet? Denk eens aan wat de aarde U toont, haar organische en anorganische werelden, het planten- en dierenleven, de vaste aarde, de zeeën en de rivieren, de hooge bergen: is er in al deze verscheidenheden geen eenheid? Denk aan Uw eigen natuur, hoe verschillend Uw spraak en kleur ook zijn, maar toch, zijt gij niettegenstaande al deze verschillen niet slechts één enkele natie? Kijk naar de voortdurende verandering, welke elk voorwerp, elk bestaand lichaam in dit universum ondergaat, de opbouwing en de afbreking, de schepping en herschepping van al het bestaande, zonder één enkele seconde op te houden: is daarin geen uniforme wet zichtbaar? Indien gij in al deze verscheidenheden in de natuur inderdaad een duidelijke eenheid waarneemt, ziet gij daarin geen duidelijk teeken van de Eenheid van den Schepper? Raadpleeg dan de onwederlegbare getuigenis van de menschelijke natuur zelve; zie hoe de mensch van nature de eenheid er van waarneemt en erkent, en zoodoende ook van de Eenheid van God getuigt, zelfs in het geval, dat hij in de meervoudigheid van God gelooft. Nogmaals, sla de bladzijden van alle heilige schriften van alle godsdiensten open, zoek de leeringen van de groote geestelijke leiders van alle naties op: zij allen zullen getuigenis afleggen van de Eenheid van het Goddelijk Wezen. Kortom, de wetten van de natuur, de natuur van den mensch en de getuigenis van alle rechtschapen menschen van alle tijden verklaren eenstemmig de Eenheid van God: en deze Eenheid Gods is 't grondbeginsel der geestelijke leer van het geloof in den Islam.

*Het oorspronkelijke woord voor Maker is *Bári*, dat in het bijzonder beteekent de Maker van zielen, in tegenstelling met de Schepper van stof.

GODDELIJKE OPENBARING.

Het tweede geloofsartikel in den Heiligen godsdienst van den Islam is het geloof in Goddelijke openbaringen. Hiermede wordt echter niet bedoeld alleen het gelooven in de waarheid van het geopenbaarde Woord Gods, dat vervat is in den

Heiligen Qoerän, maar ook in de waarheid van alle Goddelijke openbaringen, welke gegeven werden aan iedere natie der geheele aarde vóór den Islam. Goddelijke openbaring is de grondslag van alle geopenbaarde godsdiensten. Dit is een feit, dat overal algemeen wordt erkend. Dit algemeen aangenomen beginsel wordt echter aanvaard, afhankelijk van verschillende beperkingen. Sommige godsdiensten meenen n.l., dat die openbaringen slechts bestemd zijn voor een bepaald volk of een bepaalde natie; andere sluiten de deur der openbaring na verloop van een zekeren tijd, terwijl er nog anderen zijn, die zeggen, dat het Woord Gods slechts ééns aan de menschheid is geopenbaard. Evenals het begrip omtrent het Goddelijk Wezen, is het begrip omtrent de Goddelijke openbaring door de komst van den Islam verruimd. De Heilige Qoerän nu stelt geen grenzen, van welken aard ook, aan die openbaringen, noch met betrekking tot den tijd, noch met die tot de nationaliteit van den individueel, aan wien ze geschonken werd. Hij acht, dat elk volk op den een of anderen tijd met Goddelijke openbaringen begiftigd werd, en verkondigt verder, dat de deur van deze openbaringen steeds open blijft, nu of in de toekomst, net zoo goed als voorheen.* Zonder de hulp van deze openbaringen zou geen enkel volk de gemeenschap met God hebben kunnen bereiken. Het was derhalve noodzakelijk, dat de Almachtige God, die Heer en Meester is over heel de wereld, den mensch niet alleen in zijn lichamelijke behoeften voorzag, maar hem ook Zijne geestelijke zegeningen gaf. Terwijl dus de Islam evenals andere godsdiensten in het feit der Goddelijke openbaring gelooft, ontkent hij ook in dit geval absoluut het bestaan van een beperking zoowel van plaats als van tijd.

Het Islamietische geloof in Goddelijke openbaringen vertoont evenwel nog een ander gezichtspunt, hetwelk verschilt met dat van sommige andere godsdiensten. Het weigert nl. de incarnatie te erkennen van het Goddelijk Wezen. Dat gemeenschap met God het hoogste doel is van iederen gods-

---

*Het feit dat de Heilige Qoerän van den Heiligen Profeet Moehammad spreekt als den laatsten profeet is niet in strijd met dit denkbeeld, want het schenken van openbaring aan niet-profeten wordt uitdrukkelijk erkend.

dienst is een feit, dat overal algemeen wordt erkend. Overeenkomstig den Heiligen Qoerän wordt deze gemeenschap niet verkregen door God een menschelijke gedaante te doen aannemen in den zin van incarnatie, maar wel door den mensch geleidelijk tot God op te heffen door geestelijke vooruitgang en de reiniging van zijn leven van alle zinnelijke begeerten en lage motieven. De volmaakte persoon, die het aanzijn Gods aan de wereld openbaart, is niet het Goddelijke Wezen in menschelijken vorm, maar het menschelijk wezen, wiens persoon een openbaring is van de Goddelijke attributen doordat zijn eigen persoonlijkheid in het vuur der liefde voor God is vernietigd. Zijn voorbeeld dient als een aansporing en is een model voor anderen ter navolging. Door zijn voorbeeld laat hij zien, hoe een gewoon sterveling gemeenschap met God kan bewerkstelligen. Vandaar ook de breede grondstelling van den Islam, nl. dat niemand uitgesloten wordt van het verwerven van gemeenschap met God, en van de toegang tot den oorsprong der Goddelijke openbaringen, en dat een ieder dit kan doen door den rechten weg te volgen.

HET LEVEN NA DEN DOOD.

Het geloof in een toekomstig leven, in den een of anderen vorm, is het derde hoofdartikel van des Moeslims geloof, en wordt eveneens aangetroffen in de andere godsdiensten der wereld. Het mysterie van het leven na den dood is echter nergens zoo duidelijk opgelost als in den Islam. Het idee van een leven hiernamaals was tot nog bij de komst van den Joodschen godsdienst zoo duister, dat in het Oude Testament hiervan niet alleen weinig voorkomt, maar ook dat zelf een voorname Joodsche secte een zoodanigen staat van bestaan werkelijk ontkent. Dit is echter toe te schrijven aan het feit dat het in vroegere openbaringen niet voldoende in het licht werd gesteld. Het geloof in de zielsverhuzing is eveneens toe te schrijven aan het minder ontwikkelde verstand van den mensch, dat geestelijke waarheden verwart met lichamelijke feiten. Evenals alle andere belangrijke grondbeginselen van den godsdienst, bereikt het idee van een toekomstige leven

in den Islam zijn volmaaktheid. Het geloof in een leven hiernamaals omvat de verantwoordelijkheid van den mensch in een ander leven voor de in dit leven verrichte handelingen. Dit geloof is een zeer waardvolle grondslag voor de moreele verheffing der wereld, indien het goed wordt begrepen.

Bijzondere aandacht wordt door den Heiligen Qoerän geschonken op de volgende punten.

HET LEVEN NA DEN DOOD IS SLECHTS EEN VOORTZETTING VAN HET LEVEN HIER BENEDEN

De kloof, welke gewoonlijk geplaatst wordt tusschen dit leven en het leven na den dood, is de groote hinderpaal in de oplossing van het mysterie van het leven hiernamaals. De Islam dempt deze klove geheel en al: hij maakt, het toekomende leven slechts tot voortzetting van het tegenwoordige. Omtrent dit punt is de Heilige Qoerän zeer duidelijk, wanneer hij zegt: „En Wij hebben (in het tegenwoordige leven) de gevolgen van 's menschen daden om diens hals gebonden, en (deze verborgen gevolgen) zullen Wij aan het licht brengen op den dag der opstanding in den vorm van een wijd opengeslagen boek" (17 : 13). En in hetzelfde hoofdstuk lezen wij verder: „Hij, die in dit leven blind is, zal ook blind zijn in het toekomstige leven — neen, hij zal verder afdwalen van het pad" (17 : 72). En op een andere plaats staat: O gij, ziel, die in rust is, keer tot uwen Heer terug, Hij zijnde tevreden over u, en gij zijnde tevreden over Hem; zoo treed onder Mijne dienaren binnen en treed Mijn paradijs binnen" (89 : 27-30). Het eerste van deze drie verzen maakt het duidelijk, dat de groote feiten, welke aan het licht zullen worden gebracht op den dag der opstanding, geen onbekende dingen zullen zijn, maar slechts een openbaring van hetgeen

in dit leven verborgen is voor het physieke oog. Het leven na den dood is dus geen nieuw leven, maar slechts een voortzetting van het tegenwoordige, warin alle verborgen waarheden aan het licht worden gebracht. Die twee andere aanhalingen toonen aan, dat een helsch en een hemelsch leven beide in deze wereld beginnen. De blindheid in het toekomende leven is de hel, maar overeenkomstig het zooeven aangehaalde vers zijn zij blind in het toekomende leven, die hier op aarde blind zijn. Zoo wordt het dus duidelijk, dat de geestelijke blindheid van dit leven de werkelijke hel is, welke in het toekomende leven wordt voortgezet. Zoo is het ook met het paradijs. Het is de ziel, die in dit aardsche leven volmaakte vrede en rust heeft gevonden, welke na den dood het paradijs wordt binnengeleid. Aldus wordt aangetoond, dat het paradijs in het volgende leven slechts een vervolg is van den vrede en rust, welke de mensch geestelijk in dit leven geniet. Dus is het duidelijk, dat volgens den Heiligen Qoerän, het toekomende leven een voortzetting is van het tegenwoordige, en dat de dood geen onderbreking is, maar slechts een verbindende schakel, een deur, welke toegang geeft tot de verborgen waarheden van dit leven.

DE TOESTAND NA DEN DOOD IS EEN BEELD VAN DEN GEESTLIJKEN TOESTAND IN DIT LEVEN.

Met de komst van den Islam is de groote waarheid aangaande het toekomstige leven aan het licht gebracht. In de

Christelijke leer is het stoffelijke samengesmolten met het geestelijke—de weening en knersing der tanden en het onuitblusschelijke vuur, zijnde als bestraffing voor de zondaren worden tegelijk gezegd met het hemelsche koninkrijk, den schat in den hemel en het eeuwige leven als belooning voor de rechtschapenen—maar er is geen duidelijke aanwijzing betreffende de bronnen van het eene of van het andere. De Heilige Qoerän daarentegen maakt duidelijk, dat de toestand na den dood een volledig en klaar beeld is van onzen geetelijken staat in dit leven. Hier zijn de goede of slechte conditiën van de daden of gelooven van een mensch in hem verborgen en de gift of panacee daarvan oefenen haar invloed slechts heimelijk op hem uit, doch in het toekomstige leven zullen deze zoo duidelijk en klaar zijn als de dag. De vorm, welke onze daden en hunne gevolgen in dit leven aannemen, is onzichtbaar voor het oog van den mensch in dit leven, doch in het leven na den dood zal het ons worden ontvouwd en opengelegd in al zijn duidelijkheid. Vreugde en smart zullen in het toekomstige leven dus niet meer verborgen zijn voor het gewone oog, ondanks het feit, dat zij slechts geestelijk bestaan. Het is om deze reden, dat, terwijl de zegeningen van het toekomstige leven aan den eenen kant dingen genoemd worden, welke „het oog niet heeft gezien, noch het oor heeft gehoord, noch zijn ze 's menschen hart ingegaan om ze te begrijpen," zij aan den anderen kant aangeduid worden door stoffelijke namen als bewijs van hun duidelijke voorstelling voor de oogen. Deze beschrijving van de zegeningen van het toekomstige leven is inderdaad eene uitlegging, die gegeven is door den Heiligen Profeet Moe-

hammad zelf, van het vers van den Qoerän, waarin staat geschreven: „Geene ziel kent de zegeningen en vreugde, die voor haar geheim gehouden zijn" (32 : 17).

Het volgende Qoeränische vers, dat gewoonlijk verkeerd wordt begrepen, geeft absoluut niet de beschrijving, dat de hemelsche zegeningen gelijk zijn aan de dingen van deze wereld. Het luidt aldus: „Verkondigt de blijde tijdingen aan hen, die gelooven en goed doen, dat zij tuinen zullen krijgen, waarin rivieren stroomen: telkens als zij de vruchten daarvan hebben moeten proeven, zullen zij zeggen: Dit zijn de vruchten, welke wij voorheen hebben geproefd; en hun zal de gelijke daarvan worden gegeven (2 : 25). De vruchten nu, waarover de rechtschapenen spreken als te hebben geproefd in dit leven, kunnen onmogelijk de vruchten zijn van de boomen, of de dingen van dit leven. Inderdaad leert he vers ons, dat degenen, die gelooven en goede werken doen, een paradijs voor zich zelf bereiden met hun eigen handen, met hun goede daden als vruchten. Het zijn de vruchten van dezen tuin, welke zij geestelijk hebben moeten proeven en waarvan zij in tastbaarderen vorm zullen eten in het volgende leven. Tot hetzelfde doel kunnen wij ook een ander vers uit den Heiligen Qoerän aanhalen: „Op dien dag zult gij de geloovige mannen en de geloovige vrouwen zien, hun licht vóór hen uitgaande en aan hunne rechterhanden". (07:12). Dit vers toont aan, dat het licht des geloofs, waardoor de

rechtschapen mannen en vrouwen in dit leven worden geleid en hetwelk enkel kan worden waargenomen met het geestelijke oog van onze wereld, duidelijk zal worden gezien, gaande vóór de geloovingen op den dag der opstanding.

Gelijk het geval met de zegeningen van het paradijs, is ook de straf van de hel een beeld van de geestelijke martelingen in dit leven. De hel wordt genoemd een plaats, waar men noch leven noch sterven zal, [20 : 74]. In dit verband moet worden opgemerkt, dat het Woord Gods degenen beschrijt, die in dwaling en slechtheid wandelen, als te zijn dood en levenloos, terwijl de goeden als te zijn levend. Het geheim hiervan is, dat de middelen van het leven van degenen, die God niet kennen, welke alleen betsaan uit eten, drinken en het bevredigen der stoffelijke begeerten, geheel en al afgesneden zullen worden bij hun dood. Zij hebben geenerlei aandeel in het geestelijke voedsel, en dus terwijl zij verstoken zijn van het ware leven, zullen zij weder opgewekt worden, om de kwade gevolgen van hun slechte daden te ondervinden.

HET VOLGENDE LEVEN IS EEN LEVEN VAN ONBEGRENSDE VOORUITGANG.

Het derde punt, dat van groot belang is en het mysterie van het leven na den dood in het licht stelt is,

dat de mensch bestemd is om een oneindige vooruitgang in dat leven te maken. Hieraan ten grondslag ligt het beginsel, dat de ontwikkeling van 's menschen vermogens, zooals het op deze wereld plaats vindt, hoe onbeperkt ook, niet voorgoed ten einde is gebracht; doch een veel ruimer uitzicht van de rijken om te worden doortrokken, opent zich na den dood. Degenen, die hun gelegenheid in deze wereld nutteloos hebben voorbij laten gaan, zullen krachtens de onvermijdelijke wet, welke een ieder doet proeven van wat hij gedaan heeft, onderworpen worden aan een kuur van behandeling van de geestelijke ziekten, welke zij met hun eigen handen hebben veroorzaakt, en zoodra de invloed van het vergift, dat hun samenstel heeft bedorven, vernietigd is, en zij geschikt zijn voor de aanvaarding van de opwaartsche reis naar het groote doel, zullen zij niet langer in de hel blijven. Dit is de reden, waarom volgens den Heiligen Qoerän de straf in de hel niet eeuwigdurend is. Het is bedoeld om den mensch te zuiveren van de onreinheden, welke een hinderpaal vormen voor zijn geestelijken vooruitgang, en wanneer dat doel bereikt is, vervalt de noodzakelijkheid daarvan. Het paradijs is ook niet een plaats om alleen van de zegeningen van 's menschen vroegere goede daden te genieten, doch het is het beginpunt van de ontwikkeling van 's menschen vermogens. In het paradijs zullen zij niet ledig zitten; integendeel, zij zullen zich voortdurend inspannen ter bereiking van de hoogere trappen. Het is om deze reden, dat zij zelfs daar geleerd worden tot hun Heer te bidden: „O onze H e e r, m a a k t v o o r o n s, o n s l i c h t v o l m a a k t." (66 : 8). Dit onophoudelijke verlangen naar volmaaktheid toont duidelijk aan, dat 's menschen vooruitgang in het paradijs oneindig is. Want telkens wanneer zij een zekeren trap van volmaaktheid bereikt hebben, zullen zij een hoogeren trap van volmaaktheid gewaar worden, en de door hen bereikte volmaaktheid minder volkomen achtende, zullen zij den hoogeren trap begeeren. Dit onophoudelijk verlangen naar volmaaktheid toont aan, dat zij eindeloos hoogere en hoogere trappen zullen bereiken.

HET GELOOF IN DE ENGELELEN EN ZIJN BETEEKENIS.

Thans heb ik de drie fundamanteele beginselen van het Moeslimsche geloof in het kort uiteengezet, maar ik mag er verder aan toevoegen, dat het geloof in het onzichtbare eveneens het geloof in die tusschenpersonen in zich sluit, welke wij engelen noemen. Dit geloof, hoewel algemeen bekend bij vele godsdiensten, is toch niet algemeen aangenomen als de drie boven uiteengezette beginselen. Enkele opmerkingen over de waarheid, die aan dit geloof ten grondslag ligt, is hier dus niet misplaatst. In de physieke wereld merken wij als een vaststaande wet, dat wij, niettegenstaande de vermogens en machten in ons, uitwendige krachten noodig hebben. Het oog is ons gegeven om er mede te kunnen zien, en het ziet, doch niet zonder de hulp van het licht buiten ons. Het oor ontvangt de klank, maar zonder tusschenkomst van de lucht kan het aan dat doel niet beantwoorden. De mensch heeft dus wezenlijk iets noodig buiten hetgeen hij in zich heeft, en evenals in de stoffelijke wereld is dat ook het geval in de geestelijke. Juist als onze lichamelijke vermogens op zich zelf niet voldoende zijn om ons in staat te stellen eenig doel in de physieke wereld te bereiken zonder hulp van andere machten, zoo kunnen onze geestelijke vermogens ons op zich zelf niet er toe brengen goede of slechte daden te doen, doch ook hier zijn tusschenpersonen noodzakelijk, welker bestaan onafhankelijk is van onze inwendige geestelijke machten, om ons in staat te stellen goede of slechte daden te doen. Met andere woorden, er zijn twee aantrekkingsvermogens ingeplant in de natuur van den mensch: namelijk, het aantrekkingsvermogen tot het goede of wel tot het opklimmen tot hoogere spheren der deugd, en het aantrekkingsvermogen tot het slechte of wel om zich te verlagen tot een soort van laag, dierlijk leven. Maar om deze krachten in werking te brengen zijn uitwendige tusschenpersonen noodig, zooals zij noodig zijn in het geval van de physieke krachten des menschen. De uitwendige tusschenpersoon, welke de aantrekkingskracht tot het goede in werking brengt, wordt engel genoemd, en die, welke behulpzaam is tot het in werking brengen van de aantrekkingskracht tot het kwade, wordt duivel genoemd. Wanneer wij gevolg geven aan de roeping van de aantrekkingskracht tot het goede, volgen wij den Heiligen Geest, en indien wij de roeping van de aantrekkingskracht tot het kwade beantwoorden, dan volgen wij Satan. De ware beteekenis van het geloof in de engelen is dus, dat wij den u i t n o o d i g e r tot het goede of de aantrekkingsracht tot het goede, welke in ons is geplaatst, moeten volgen.

DE BETEEKENIS VAN HET GELOOF.

Het bovenstaande verklaart niet alleen de beteekenis van het Moeslimsche geloof in de engelen, maar ook de beteekenis, die aan dat woord „g e l o o f" ten grondslag ligt. Geloof is volgens den Islam niet alleen een overtuiging van de waarheid eener gegeven stelling, doch ook in de aanvaarding van die stelling als basis van daad. Zooals reeds aangetoond, is de stelling van het bestaan van de duivels even waar als die van het bestaan van de engelen. Maar terwijl het geloof in de engelen herhaaldelijk genoemd wordt als zijn de een deel van het Moeslimsche geloof, wordt er nergens van ons verlangd in de duivels te gelooven. Beide feiten zijn even waar, en de Heilige Qoerän spreekt bij talrijke gelegenheden van de insinuaties en misleidingen van de duivels, maar terwijl hij een geloof voorschrijft in de engelen, schrijft hij niet voor het geloof in de duivels. Indien het geloof in de engelen enkel een erkenning van hun bestaan beteekende, dan zou een geloof in de duivels even eens noodzakelijk zijn. Maar het is niet zoo. De reden is dit. Terwijl wij verplicht zijn aan het bestaan van een zeker wezen te erkennen, dat ons tot goede daden aanspoort, en daarenboven stipt gehoor moeten geven aan diens aansporing, is het daarentegen niet van ons vereischt, om de roeping van een ander wezen, dat ons tot het kwade leidt, te volgen. Want het eerste geeft ons den grondslag voor de daad, terwijl het laatste dit niet doet. In gevolge daarvan gelooven wij

in de engelen, maar niet in de duivels. Duidelijkheidshalve zij hier opgemerkt, dat de Heilige Qoerän verbiedt in de duivels te gelooven. Aldus zegt de Heilige Qoerän: „Wie echter den duivel verloochent en in God gelooft, heeft voorzeker het sterkste houvast". (2 : 256).

Men merke dus op, dat de boven omschreven geloofsartikelen, zooals deze door den Heiligen Qoerän gegeven zijn, inderdaad „de" geloofsartikelen zijn, waarvan elk tot basis van des Moeslims leven dient, en de Islam kent geen andere soort van geloof. Het Islamietische geloof is niet een formule, die enkel met woorden dient herhaald te worden, maar het is een formule, die door daden dient verwezenlijkt te worden. Het woord Allah, zijnde het Arabische woord voor God, drukt dat Wezen uit, Hetwelk alle volmaakte attributen in zich vereenigt, en het geloof in Allah noodzaakt den Moeslim om zich al deze Goddelijke attributen eigen te maken. Hij moet het hoogste en edelste ideaal voor zich hebben, en zijn daden dienovereenkomstig regelen. Het geloof in de Goddelijke openbaring doet hem al het goede erkennen, dat zich in al de rechtschapen menschen bevindt, en deze voor zich zelf na te volgen, en het geloof in het hiernamaals is gelijk aan de erkenning van dat meest gewichtige beginsel van verantwoordelijkheid van den mensch, volgens hetwelk men zich rekenschap moet geven van zijn daden. Aldus bestaan de Islamietische geloofsartikelen uit axiomatische waarheden, die den grondslag vormen van den moreelen en geestelijken staat van het menschelijk leven.

DE BEGINSELEN VAN DE DAAD.

Thans nemen wij de practische zijde van de Islamietische leer. Zooals ik reeds gezegd heb, zijn daden een even noodzakelijk bestanddeel van den godsdienst als het geloof zelf. In dit opzicht bewandelt de Islam den gulden middelweg, wat de andere godsdiensten, welke de practische leeringen in het geheel hebben verwaarloosd en die, waarvan de belijders zich enkel tot stipte opvolging van het ritueele gebruik verbinden, niet doen. De Islam ziet duidelijk in, dat voor de ontwikkeling van des menschen vermogen een algemeen richtsnoer noodzakelijk is. Verder is den mensch ruimschoots gelegenheid gegeven om zijn gezond verstand te gebruiken. Zonder een sterk practisch karakter is elke godsdienst geneigd over te gaan tot idealisme slechts en zal van zelf ophouden invloed uit te oefenen op de practische zijde van 's menschen leven. De leeringen van den Islam, welke plichten tot God en plichten tot den medemensch bevatten, zijn op de diepe kennis van de menschelijke natuur gegrond, welke kennis slechts door den Schepper van die natuur zelve bereikt kan worden. Zij beslaan al de trappen van 's menschen ontwikkeling, en zijn dus wondervol zoodanig gemaakt, dat zij alle volken in hun behoeften voorzien. In den Heiligen Qoerän vindt men volkomen leiddraden zoowel voor den gewonen landman, als voor den philosoof, voor de volkeren op den laagsten trap van beschaving alsook voor de meest beschaafde naties der wereld. Practisch is de hoofdtoon dier leeringen, en zoodoende is dezelfde universaliteit, welke zijn beginselen van het geloof kenmerkt, evenzoo aanwezig in zijn practische leeringen, tegemoetkomend aan al de behoeften van alle naties in alle eeuwen.

HET GEBED.

Het Qoeränische vers, hetwelk boven is aangehaald, vormt inderdaad de kern der Islamietische leer. In den meest uitgebreiden zin des woords genomen omvatten de twee beginselen van de daad, genoemd in dat versje, de naleving van 's menschen plichten jegens God en die jegens den medemensch. Het gebed tot God is het ware wezen van de menschelijke verplichtingen tot God. Het is een uitstorting van de diepe gevoelens van het hart, een vrome smeeking tot God en een eerbiedige openbaring van de meest oprechte verlangens van de ziel aan haren Schepper. Evenals alle andere godienstige ideeën vindt het idee van het gebed zijn hoogste volmaaktheid in den Heiligen Godsdienst van den Islam. Het gebed is overeenkomstig den Heiligen Qoerän inderdaad het ware middel tot het bekomen van reinheid van het hart, welke de eenigste weg is tot gemeenschap met God. De Heilige

Qoerän zegt: „Herhaalt hetgeen u is geopenbaard door het Boek en doet geregeld het gebed, daar het gebed den mensch van hetgeen kwaad en laakbaar is weerhoudt." (29: 45) Aldus beveelt de Islam het gebed als de weg tot de moreele ontwikkeling van den mensch. Het gebed, dat alleen bestaat uit een ritueelen vorm, een leven-en geestelooze ceremonie, en verricht met een niet oprecht hart, is niet het gebed van den Islam. De Islam daarentegen accepteert zulk een gebed niet: „Wee hen, die achteloos zijn in hun gebeden, en die het enkel voor den schijn doen", aldus de Heilige Qoerän. (107: 4-6).

HET VASTEN.

Het vasten is eveneens voorgeschreven in den Islam tot reiniging van de ziel. „De mensch zal niet alleen bij brood leven", zegt de Bijbel. Dat is voorwaar een waarheidvolle theorie, doch die in de practijk slechts door den Islam verwezenlijk wordt in reëele daden. Het vasten beteekent niet de onthouding van voedsel alleen, doch ook van allerlei soorten van kwaad en ondeugd. Het onthouden van voedsel in den vorm van vasten is voorwaar de eerste trap van den moreelen vooruitgang van den mensch, daar het vasten den mensch doet begrijpen, dat hij zich zonder bezwaar onthouden kan van allerlei dingen, welke anders geoorloofd zijn door God. En indien hij de rechtmatige dingen vermijden moet, alleen om God te behagen, des te noodzakelijker is het, dat hij zich van allerlei kwaad en ondeugd onthouden moet, welke verboden worden door God. Dat de moreele vooruitgang van den mensch inderdaad het einddoel van het vasten is, is duidelijk in den Heiligen Qoerän uitgedrukt: „Het vasten is u bevolen. . . . . . opdat u zult leeren, u zelf te beschermen tegen het kwaad." (2: 193)

DE BEDEVAART.

De bedevaart naar Mekka vervult den laatsten staat van geestelijken vooruitgang. De bedevaart toont den hoogsten trap van den vooruitgang aan, waarop al de lage betrekkingen van den mensch totaal verbroken zijn, en dat de mensch zich derhalve geheel overgeeft aan den Goddelijken wil. Een waar minnaar vindt zijn hoogste voldoening in de opoffering van geheel zijn hart en ziel ter wille van zijn geliefde. En het rondgaan om het heilige huis Gods openbaart „deze gevoelens" van het hart. De pelgrim laat door zichtbare handelingen om de Ka'ba zien, dat het vuur der Goddelijke liefde in zijn hart ontstoken is, gelijk een trouwe minnaar, die om het huis van zijn geliefde rondgaat. Daadwerkelijk geeft hij blijk, dat hij al zijn eigen wil teniet heeft doen gaan, en dat hij zich vervolgens slechts aan dien van zijn geliefden Heer overgeeft.

Het is dus duidelijk, dat al deze Islamietische voorschriften enkel bedoeld zijn voor de moreele verheffing van den mensch. Er is in den Islam geen instelling, die een aanbidding tot God zonder beteekenis genoemd kan worden. Het hoofd-en einddoel van al zijn voorschriften is geheel en al voor de reiniging van het hart, zoo, dat de mensch de gemeenschap kan verkrijgen met den Heiligen Eén, de Bron van alle Reinheid.

DE PLICHTEN VAN DEN MENSCH JEGENS ZIJN MEDEMENSCH.

De tweede categorie van de Islamietische voorschriften omvat de verplichtingen van den mensch jegens zijn medemensch. Maar het moet worden opgemerkt, dat beide soorten voorschriften zeer nauw met elkaar in verband zijn. De opheffing van de moraal en zedelijkheid van den mensch is het groote thema van den Heilgen Qoerän en het hoofddoel, naar hetwelk de Islam streeft. Al zijn voorschriften hebben slechts de bedoeling om den mensch stap voor stap tot het hoogste punt van moraliteit te brengen dat de mensch kan bereiken. „De persoon, die de rechten van zijn broeders schendt, is geen geloovige in de Eenheid Gods", zeide de Heilige Profeet Moehammad. Dit is inderdaad een leering, die met gouden letters opgeschreven verdient te worden.

DE BROEDERSCHAP VAN DEN ISLAM.

In de eerste plaats roeit de Islam alle onrechtvaardige kaste-onderscheidingen uit: „Voorzeker is de edelste onder u in de oogen van Allah hij, die het meest rechtschapen is", klinkt als een doodvonnis voor de meerdere of mindere waardeeringen, welke gegrond zijn op de kaste- of sociale onderscheidingen. Geheel het menschdom is volgens den Heiligen Qoerän niets dan één familie: „O gij menschen, waarlijk Wij hebben u uit één mannelijk en één vrouwelijk wezen geschapen en Wij hebben u vervolgens in volken en stammen verdeeld, opdat gij elkaar zult leeren kennen. Voorzeker is de edelste onder u allen in de oogen van Allah hij, die het meest acht geeft op zijn verplichtingen jegens God," (49 : 13). Aldus legt de Islam den vasten grondslag van de ware broederschap, waardoor alle mannen en vrouwen, tot welken stam, natie of kaste zij ook moge behooren, en van welk beroep of rang in de maatschappij zij moge zijn—rijken en armen—steeds gelijke rechten hebben, welke door niemand geschonden mogen worden. Door deze broederschap zullen allen elkaar behandelen als leden van eenzelfde familie. De slaaf zal gekleed worden in de kleeren van zijn meester en ook gevoed worden met diens voedsel, en hij zal niet behandeld worden als een laag en vrachtelijk persoon. „Uwe vrouwen," zegt de Heilige Qoerän „hebben gelijke rechten op u als u rechten op haar heeft". (2 : 228). Niemand mag van zijn rechten beroofd worden op grond van zijn kaste, betrekking of geslacht. En deze groote broederschap is geen doode theorie gebleven, maar ze heeft een daadwerkelijk levende macht door het edele voorbeeld van den Heiligen Profeet en zijn waardige opvolgers en volgelingen. De strenge regel van dit broederschap is gebaseerd op de volgende gezegden van den Heiligen Profeet Moehammad; „Niemand is een waar geloovige, tenzij hij voor zijn broeder wenscht, wat hij graag voor zichzelf hebben wou".

EERBIED VOOR HET GEZAG.

Terwijl de Islam gelijkheid van rechten vaststelt, leert hij echter ook den hoogsten eerbeid te hebben voor de overheid. Het ouderlijke huis is de ware kweekplaats, waar de moreele ontwikkeling van den mensch begint; daar vandaan legt de Heilige Qoerän den grootsten nadruk op gehoorzaamheid aan de ouders. Hier is één van de passages uit den Heiligen Qoerän: „Uw Heer heeft bevolen niemand buiten Hem te aanbidden, en dat gij uwen ouders gehoorzaamheid zult betoonen; en indien één hunner of wel beiden den ouderdom met u bereiken, zeg dus niet tot hen: Foei! doe hen noch verwijtingen, maar spreek met eerbied tot hen. Wees nederig voor hen en vol medelijden, en zeg: O, Heer! heb genade voor hen beiden, want zij hebben mij opgevoed toen ik nog klein was," (17 : 23-24). Het is ook elders gezegd, dat zij slechts niet gehoorzaamd moeten worden in het geval, wanneer zij iemand dwingen om anderen buiten God te dienen. De hooge eerbied voor de ouders is de basis, waaruit de hooge zedelijke eerbied voor het gezag voorspruit. De Heilige Qoerän zegt: „O, geloovigen! gehoorzaamt God en den Gezant, en degenen onder u, die het gezag uitoefenen," (4 : 59). Met degenen, die het gezag uitoefenen is niet alleen bedoeld zij, die over het land heerschen, maar ook al degenen, die in eenig opzicht bekleed zijn met de macht. De Heilige Profeet zei: Een ieder onder U is heerscher en iedereen zal ondervraagd worden over degenen, die onder zijn gezag staan." Volgens de overlevering van den Heiligen Profeet moet zelfs, een neger-slaaf die het gezag uitoefent, volkomen gehoorzaamd worden.

Maar wanneer de overheid van de wegen van Allah afwijkt, worden de Moeslimische onderdanen bevolen stappen te doen tot verbetering daarvan. Gelijk de ouders niet gehoorzaamd dienen te worden in het geval dat zij anderen dwingen om eenig ander buiten God te dienen,

zoo behoeft de overheid ook niet te worden gehoorzaamd, indien zij in dwaling verkeert. „Ik ben niet al de beste onder u", zei de eerste Khalif Aboe Bakar tijdens zijn opvolging, „wanneer ik daarom op den rechten weg sta, helpt mij, maar als ik verkeerd doe, verbetert mij." „Gehoorzaamt mij," vervolgde hij, „zoolang ik Allah volg en Zijn Apostel, maar wanneer ik Allah en Zijn Apostel niet gehoorzaam ben, behoef ik ook niet gehoorzaamd te worden." En de Heilige Profeet zei: „Een van de meest rechtschapen daden is raad te geven aan een wreeden heerscher."

LIEFDADIGHEID.

Gelijkheid van rechten en de hoogste eerbied voor het gezag zijn dus de grondbeginselen van de Islamietische samenleving, en het is mij niet mogelijk, om hier de volledige beschrijving hiervan te geven. 't Komt mij echter voor de groote bijzonderheden nopens de Islamietische broederschap alsnog naar voren te brengen. Iedere godsdienst heeft liefdadigheid en het geven van aalmoezen gepredikt, maar het is in den Islam alleen, dat deze hooge moraliteiten als één verplichting gesteld worden, — een verplichting, welke stipt moet worden nageleefd door een ieder, die het Moeslimsche geloof bereids hebben aangenomen. In den Islam hebben wij een broederschap, waarin een rijk mensch niet mag toetreden tenzij hij genegen is een deel van zijn bezittingen af te staan voor de verzorging van de armere leden van de broederschap. Maar het onpractische idee van „het gaan van een kameel door het oog van een naald" (Bijbel) is hier ongetwijfeld niet als een proef gesteld voor „een rijke, die het koninkrijk Gods wenscht in te gaan". De rijke menschen worden daarentegen aan een practische proef gesteld, op grond waarvan zij niet alleen verplicht zijn om gelijke positie en waardeering te ondervinden als hun armere broederen, maar ook om een bepaalde belasting te betalen, — een belasting, welke geheven moet worden van de rijken ten voordeele van de armen. Een ieder, die in het bezit is van eene bezitting boven een zekere grens, is verplicht een zeker deel daarvan op zij te leggen. Het op zij gelegde gedeelte wordt door den Staat of

den Imam verzameld, en de doeleinden, waarvoor deze bestemd moeten zijn, zijn volledig omschreven in den Heiligen Qoerän: „Aalmoezen moeten alleen uitgedeeld worden aan de armen, de hulpbehoevenden, en aan hen, die met het verzamelen en het verdeelen daarvan belast zijn, en aan hen, wier harten geneigd zijn tot de waarheid; voor het voeden van slaven en hen, die schuld hebben, en hen, die op den weg van Allah zijn, en aan den reiziger." (9:60) Het woordt „de weg van Allah" omvat alle liefdadige doeleinden. Behalve de contributies, waarvan de betaling even verplichtend is als het verrichten van het gebed zelve, is liefdadigheid in het algemeen ook zeer sterk aanbevolen door den Heiligen Qoerän. Het vrijmaken van de slaven en het voeden van de armen zijn herhaaldelijk beschreven als daden van de hoogste deugd: „Wat zal u doen begrijpen, wat de helling is? Het is het vrijmaken van slaven; of den wees, die ons verwant is, te voeden in de dagen van hongersnood, of den arme, die op den grond ligt" aldus de Heilige Qoerän, (90: 12-14).

DE WERKINGS-SFEER VAN DE ZEDELIJKE LEER.

De Heilige Qoerän is niet alleen bestemd voor één volk of voor één bepaald tijdperk; en overeenkomstig dat is de werkings-sfeer zijner zedelijke leer ook even wijd als de menschheid zelve. Het is het Boek, hetwelk leiddraden biedt aan alle menschen in alle mogelijke omstandigheden van het leven, zoowel aan den omwetenden wilde, als aan den wijzen Philosoof, aan den man van zaken alswel aan den kluizenaar, aan den rijke, als aan den arme. Terwijl de Qoerän menig leefregel geeft, is het aan elk individu overgelaten zulk een regel te volgen, welke toepasselijk is met de omstandigheden, waarin hij verkeert. Waar de Heilige Qoerän aan den eenen kant leeringen bevat tot het verheffen van den mensch uit den laagsten graad van beschaving en hen te onderrichten in den eerste beginselen van de samenleving, geeft hij aan den anderen kant ook leeringen

aan hen, die in den hoogsten staat van zedelijken en geestelijken vooruitgang verkeeren. Hooge en idealistische zedelijke leeringen zijn buiten allen twijfel noodzakelijk voor den vooruitgang van het menschdom; maar zij alleen, die verstand hebben van deze hooge idealen, kunnen van het genot hiervan profiteeren. Doch deze klasse behoort niet tot de groote massa in een natie of in een samenleving, hoe hoog hare beschaving ook moge zijn. In verband daarmede bevat de Heilige Qoerän leiddraden genoeg voor iederen trap van beschaving, die de mensch in zijn evolutie op te klimmen heeft, vanaf den wilden toestand tot dien van een hoog en geestelijk ontwikkeld mensch. Zij beslaan de verschillende categoriën van 's menschen activiteiten en vereischen de ontwikkeling van alle mogelijke vermogens van den mensch. De Islam vereischt de verwezenlijking van ieder vermogen, welke in 's menschen natuur ingeplant zijn, en stelt alleen de beperkingen vast, namelijk dat het ten uitvoer brengen van deze vermogens alleen mogen geschieden op een juiste gelegenheid, waar zulks wenschelijk is. De Islam leert zoowel nederigheid als moedigheid te toonen, doch elk daarvan moet op de juiste gelegenheid gebeuren. De Islam leert vergevensgezindheid, maar wanneer het kwaad van dien aard is, dat 't bestraffing vordert, moet de straf ook worden opgelegd naargelang van den aard der zaak. De Islam leert: „Vergeeft, wanneer gij inziet, dat vergiffenis leiden zal tot het goede." Verder leert de Islam hooge moraliteiten aan den dag te leggen onder de moeilijkste omstandigheden; eerlijk te zijn, zelfs wanneer die eerlijkheid vermoedelijk iemand leidt tot ingewikkeldheden; waarheid te spreken, zelfs wanneer die ware verklaring gericht is tegen hen, die iemand het naast verwant en het dierbaarst zijn; symphatie te toonen zonder te letten op eigen belangen; geduld en volharding te hebben, zelfs onder de meest harde beproevingen; goed te doen, zelfs aan degenen, die hem kwaad hebben gedaan. Verder leert de Islam den gulden middelweg; hij leert den mensch de edele eigenschappen in daden te brengen, welke God hem geeft, als hij zijn dagelijksche bezigheden verricht. De Islam leert geene afscheiding van de aardsche betrekkingen; hij beveelt kuischheid, maar niet door castratie; hij beveelt God te dienen, maar niet als een monnik; hij beveelt den mensch zijn bezittingen uit

te geven, maar niet in zulk een mate, dat hij daardoor nederzitten moet, „veracht en beperkt in middelen"; hij leert nederigheid, zonder het zelfrespect te verliezen; hij spoort den mensch tot vergevensgezindheid aan, maar niet op zulk een manier, dat hij de maatschappij benadeelt door misdadigers aan te sporen; hij laat den mensch al zijn rechten doen gelden, doch zonder andermans rechten te schenden; en ten slotte beveelt de Islam den mensch zijn eigen godsdienst te propageeren zonder een andermans geloof te beleedigen.

DE VERLOSSING.

Hieraan mag worden toegevoegd, dat verlossing volgens de Qoeränische leer, een staat van volmaaktheid is, welke aangeduid wordt door: „de ziel, die in volkomen rust is". Hieronder wordt verstaan de staat van de ziel, welke niet alleen verlost is van het gevangenschap der zinnelijke begeerten en lage neigingen, maar die tevens ook de hooge zedelijke volmaaktheid bereikt heeft, en dus vervuld is van de geestelijke sterkte. De staat van verlossing is in den regel aangeduid door de Qoeränische bewoordingen: „Zij zullen geen vrees hebben, evenmin zullen zij zich grieven." De staat van verlossing houdt daarom niet alleen verband met het leven na den dood, maar ook met dit aardsche leven, en de verlossing van den mensch in het toekomstige is overeenkomstig den staat van verlossing, welke hij bereikt heeft in dit leven

---